

Taxademy Uluslararası Bülten

No : 2020-55

Tarih : 8 Mayıs 2020

Konu : Uluslararası Mali / Vergisel Gelişmeler

Merhaba,

Değerli okurlarımız,

Sizlerle uluslararası maliye ve verginin önemine binaen birlikte çalıştığımız yurt dışı networklerden ve OECD gibi uluslararası kuruluşlardan gelen bilgileri de süzerek uluslararası vergi ve mali politikalar konusundaki gelişmeler konusunda da bilgi ve değerlendirmelerimizi paylaşmayı bir sorumluluk olarak görüyoruz.

COVID-19 salgını sonrası belirsizlikler devam ederken, en azından öngörülebilir gelecekte bizleri etkileyebilecek bazı önemli vergisel ve mali konuları derlediğimiz bültenler aracılığıyla sizlerle paylaşmak isteriz.

Bu vesile ile tüm dünyaya daha sağlıklı ve huzurlu günler dileriz.

Covid-19 Salgını Sonrası Ülkelerde Alınan Tedbir ve Önlemler

Birlikte çalıştığımız üye ülke firmaları 50 ülkeye ilişkin kaynaklarını bir araya getirerek COVID-19 salgını sonrası ülkelerin almakta olduğu ekonomik ve mali tedbirleri özetleyen ve geleceğe yönelik öngörülerini paylaştıkları bir rapor hazırladılar. Dönemsel olarak güncellenen bu raporların yayımlanan son haline aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz:

<https://www.taxand.com/our-thinking/taxand-firms-respond-to-covid-19-outbreak/>

Bu raporların özetinde; sınır ötesi mal ve insan hareketleri çok önemli oranda kısıtlandığı için, çok uluslu şirketlerin sınır ötesi operasyonlarının belirsiz bir süre için sekteye uğrayacağı ve buna bağlı olarak uluslararası vergilendirme konularında (Transfer Fiyatlaması, ülke bazında vergi raporlaması, ön fiyatlandırma anlaşmaları) koşulların gerektirdiği değişiklikler ortaya çıkabileceği, bu durumda şirketlerin mevcut vergiye uyum modellerinin de gözden geçirilmesi gerekeceği anlaşıyor.

Ayrıca, Almanya, İtalya, İspanya, Kanada ve çoğu örnekte Merkez Bankaları ve ekonomi & maliye politikalarını şekillendiren kurumların açıklamış oldukları durgunluk karşıtı istikrar ve mali önlem paketleri de yapılan mücadelenin önemini ortaya koyuyor. Alınan tüm önlemlerin belli bir formatta izlendiği ülke raporlarına OECD web sayfasından ulaşabilirsiniz:

<http://www.oecd.org/coronavirus/en/>

OECD tarafından hazırlanan “Country Policy Tracker” sayfasında harita üzerinden ilgili ülkeyi seçmeniz yeterli, tüm ülkeleri alınan genel önlemler, maliye politikası araçları, parasal düzenlemeler, özel sektöre destekler ve diğer önlemler olarak sıralamaktadır.

- **Net Tür Teşvikler Yapılıyor?** Benzer şekilde Avrupa Birliği, ABD ve Avrupa ülkeleri geniş çaplı istikrar ve destek paketleri açıklamaktalar. Dünya ekonomisinin motoru olan ve herkesin gözünün üzerinde olduğu ABD, faiz indirimleri yanında 2 trilyon dolar, Almanya da 500 milyar avroya yakın bir bütçe ayırmıştır. Almanya’nın çok iyi bir iletişim stratejisi ile yıllardır biriktirdiği cari fazlayı bu iş için harcayacağını deklare etmesi dünya ekonomisi açısından da özel bir anlama sahiptir. <http://www.oecd.org/coronavirus/en/#country-profiles>
- **Hangi Alanlarda Düzenlemeler Var?** OECD web sayfasında ayrıca, uygulanan politika tedbirleri sektörler ve konular bazında da takip edilmektedir. İlginizi çekmesi açısından aşağıdaki öneri setlerinin hem hükümetler hem de sektör kuruluşları ve firmalar tarafından iyi takip edilmesi önerilmektedir:

<http://www.oecd.org/coronavirus/en/#policy-responses>

- Covid-19 Ardıl Şoklara Karşı Gelecek Tedbirleri
- İstihdam ve İşgücü Piyasaları
- Gıda ve Tarım Alanı ve Tedbirler
- Olası Devletleştirme ve Şirket Kurtarmalarının İyi Yönetimi
- Yatırım ve Doğrudan Sermaye Yatırımlarının Geleceği
- Vergi ve Kamu Maliyesi Alanında Tedbir Önerileri
- Finansal Piyasalar İçin Öncelikler
- Rekabetin Korunması Alanında Ülkelere Düşen Ödevler
- KOBİ Niteliğinde İşletmelerin Korunması
- Turizm Gibi Derin Etkilenen Sektörlere İlişkin Yapılanlar
- Sağlık Alanında Tedbirler (Afrika Gibi Özel Örnekler)
- Çevre ve İklim Konusunda Yapılanlar
- İnovasyon ve Açık Biliminin Faydaları Raporu
- Dijitalleşmenin Sürdürülmesi Çalışması
- Uzaktan Eğitim ve Okulların Tekrar Açılması
- Yönetişim Alanında İyi Örnekler
- Tedarik Zinciri Önlemleri ve Gidilen Yer
- Şehir ve Bölgelerin Aldığı Kentsel Önlemler

Şimdi diğer detaylara bakalım:

Bu dönemde Türkiye’de gerçekleşen uluslararası vergilendirme, yatırımların korunması ve uluslararası sosyal güvenlik alanındaki önemli gelişmeleri de şu şekilde özetleyebiliriz:

- **Doing Business 2020** raporu yayımlanmıştır. Türkiye raporda 190 ülke arasında iş yapma kolaylığı sıralamasından 33 ncü sırada yer almaktadır.
 - Dünya Bankası tarafından 17 yıldır yayımlanan ve 12 boyutla bir iş (limited şirket) kurulmasını belirleyen parametrelerle ölçen ve 190 ülkenin analiz edildiği rapor 2019 sonuçları itibariyle kamuoyu ile paylaşılmıştır.
 - Bir işin kurulmasına ilişkin olarak; kuruluş, yapı ruhsatları, elektrik bağlanması, tapu (mülkiyet), kredi imkanları, azlık pay sahipleri, vergi ödemeleri, sınır ötesi ticaret, sözleşmelerin icrası, ödemeler, işgücü işlemleri ve kamu ihaleleri baz alınmaktadır. Son iki alan henüz hesaplamaya dahil edilmemiştir.
 - Kamu ihalelerinin sonuçlarının çok çarpıcı olması beklenmekte olup, bir sonraki raporda ele alınacağı açıklanmıştır.
 - Bu yıl içerisinde aldıkları önlemlerle Suudi Arabistan, Ürdün, Togo, Bahreyn, Tacikistan, Pakistan, Kuveyt, Çin, Hindistan ve Nijerya'nın puanları yükselmiştir.
 - Türkiye ise 33 ncü sırada Fransa'dan sonra listede yer almakta ve İtalya, Hollanda, İsviçre ve Polonya gibi ülkelerin önünde yer almaktadır.
 - İş yapış kolaylığı listesinde ilk 50 ülke arasında 2 Afrika ülkesi varken, Latin Amerika'dan hiçbir ülke bulunmamaktadır.
 - Özellikle Covid-19 pandemi sırasında ve sonrasında Türkiye'nin avantajıyla ön plana çıkması için atılması gereken adımlarla beraber ülkemizin krizi daha az hasarla atlatması mümkündür.
- Avrupa Ekonomik Görünüm Raporu yayımlanmıştır. Türkiye ile ilgili olarak da 2 sayfalık bir analiz bulunmaktadır.
 - Avrupa Komisyonu tarafından *European Economic Forecast Spring 2020* olarak yayımlanan rapora linkten ulaşabilirsiniz.
https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/spring-2020-economic-forecast-deep-and-uneven-recession-uncertain-recovery_en
 - Rapor Avrupa ülkeleri, birliğe üye olmayı bekleyen Türkiye dahil 5 ülke ve Avrupa dışındaki Rusya, UK, USA gibi 6 ülkeyi ele almaktadır. Parasal önlemler, uluslararası ticaret, sektörler, iş gücü piyasaları, kamu maliyesi göstergeleri, ekonomik tahminler, enflasyon, büyüme ve küçülme senaryoları, alınması gereken tedbirler ve risklerle ilgili önemli analizler barındırmaktadır.
 - Raporda, elektrik sarfiyatı, işsizlik ödemeleri ve günlük TIR hareket sayısı gibi parametreler kullanıldığı görülmektedir.

- Türkiye'nin imzalamış olduğu “Yatırımların Karşılıklı Teşviki Anlaşmaları”nın sayısı artmaktadır.
 - Müzakereleri “Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü” tarafından yürütülen, 108 ülkeyle imzalamış olduğumuz “Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşması” bulunmaktadır.
 - Yabancı bir ülkede yatırım yapan yatırımcılar için büyük önem taşıyan; yatırımcıya ev sahibi ülke tarafından uygulanacak muamelenin sınırlarının belirlenmesi, yatırım yaptıkları ülkelerdeki temel hak ve menfaatlerinin uluslararası hukuk temelinde korunması, kar transferlerinin güvence altına alınması, ev sahibi devletçe yapılması muhtemel kamulaştırma işlemlerinin şartlarının belirlenmesi ve uyuşmazlık halinde uluslararası tahkime başvurulması gibi "olmazsa olmaz" hükümler içeren temel nitelikte anlaşmalardır.¹
 - Genel olarak YKTK Anlaşmaları, yabancı yatırımcılara milli muamele ve en çok gözetilen ulus (MFN) prensipleri çerçevesinde muamele edilmesini, kamulaştırma veya devletleştirme halinde yatırımın gerçek bedelinin gecikmeksizin ödenmesi ve transferini, transferlerin gecikmeksizin yapılmasını, savaş veya iç karışıklık hallerinde milli muamele ilkesi çerçevesinde zarar gören yatırımcılara tazminat ödenebilmesini ve yatırımcılarla devlet arasında herhangi bir uyuşmazlığın ortaya çıkması halinde yabancı yatırımcıların daha objektif ve hızlı işlediği gerekçesiyle tercih ettiği uluslararası tahkim imkanının tanınmasını garanti altına almaktadır.
 - En son Mart ve Nisan aylarında Cibuti, Karadağ, Özbekistan ve Zambiya ile bu anlaşmaların onaylanması hakkında Kararnameler yayımlanmıştır.
 - Bu anlaşmaların tamamı ve Covid-19 sürecinde önemine ilişkin bir Rehberi yakında sizlerin istifadenize sunuyor olacağız.
- Türkiye'nin **ikili sosyal güvenlik sözleşmelerinin** sayısı 32'yi bulmuştur.
 - Moğolistan ve Kırgız Cumhuriyeti ile imzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmaları Nisan 2020 için uygun bulunmuştur.
 - Moldova ile Türkiye arasında imzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının uygulanmasına ilişkin idari anlaşmanın onaylanmasına dair 2472 sayılı Karar 22 Nisan 2020 tarihli Resmî Gazetede yayımlanmıştır.
 - Bu anlaşmalar taraf ülke vatandaşlarının eşit işlem görmesi, sigortalılık birleştirmesi, sağlık, aile, yaşlılık, ölüm vb yardımlarından yararlanma, uygulanacak sigorta kolları, aylıkların hesaplanması, hizmet birleştirmesi, anlaşmazlıkların çözümü gibi sigortalıları ilgilendiren çok önemli konuları düzenlemektedir.
 - Sosyal güvenlik anlaşmalarının uygulama şekli ve bu konudaki hak ve yükümlülükleriniz için [2020-14](#) sayılı Rehberimize göz atabilirsiniz.

¹ <https://tuys.sanayi.gov.tr/anlasmalar/yktk>

- **Türkiye'nin çifte vergileme önleme anlaşmalarının** sayısı artmaktadır.
 - Türkiye'nin imzaladığı 93 anlaşmadan 86 tanesi yürürlüktedir. Bu anlaşmalardan 27 tanesi AB üyesi ülkelerle imzalanmıştır. Ayrıca, Lüksemburg, Singapur, Malezya, Güney Afrika ve Belçika ile imzalanmış mevcut anlaşmaları tadil eden protokoller mevcuttur.
 - **Türkiye ile Fildişi Sahili** arasında imzalanan çifte vergileme anlaşması onaylanmış ve **Ukrayna ile** imza edilmiş olan Çifte Vergileme Anlaşmasını değiştiren Protokol Nisan 2020 içinde uygun bulunmuştur.
 - Diğer 5 ülke ile ise; ya ikinci revize edilmiş anlaşma yapılmış ya da yeniden bir anlaşma imzalanmıştır. Ayrıca Türkiye'nin çok taraflı bilgi değişimi sözleşmelerine ve mevcut anlaşmalarda yer alan bilgi değişimi maddelerine ek olarak, Jersey, Guernsey, Man Adası, Bermuda ve Cebelitarık ile imzalanmış bilgi değişim anlaşmaları bulunmaktadır.
 - **Müzakereleri Devam Eden** Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları: Hollanda, İsveç ve Lüksemburg ile mevcut anlaşmaların revize edilmesi, Afganistan, Gana, Kamerun, Küba, Libya, Mali, Mozambik, Nijerya, Sri Lanka ve Tanzanya ile ÇVÖA imzalanması için müzakereler ise devam etmektedir.
- Türkiye'de yıllardır beklenen **Transfer Fiyatlandırması düzenlemesi** yapılmış ve Taslak Tebliğ Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından görüş ve önerilere açılmıştır.
 - 25 Şubat 2020 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 2151 sayılı "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile transfer fiyatlandırması mevzuatında çeşitli değişiklikler yapılmıştır.
 - Buna göre, Kararname'de belirlenen hadleri aşan şirketler genel rapor (masterfile), yıllık transfer fiyatlandırması raporu (local file) ve ülke bazlı raporlama (Country-by-Country Reporting) şeklindeki üçlü dokümantasyon yükümlülüklerine tabi olacaktır.
 - Yapılan düzenlemede ilişkinin doğrudan veya dolaylı olarak ortaklık kanalıyla olduğu durumların örtülü kazanç dağıtımı kapsamında sayılması için en az %10 oranında ortaklık, oy veya kâr payı hakkının olması şartı aranacağı belirtilmektedir.
 - Yeni düzenleme ile transfer fiyatlandırması belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında yerine getiren mükellefler için %50 oranında indirimli vergi ziyai cezası uygulaması öngörülmüştür. Böylece, ödevlerini tam ve zamanında yerine getiren mükellefler ile hiç yerine getirmeyen ya da eksik yerine getiren mükellefler arasında bir ayrım yapılması söz konusu olmuştur. Bu konuda Taslak Tebliğde çeşitli örnekler yer almaktadır.
 - Kararname'de belirlenen hadleri aşan şirketlerin genel rapor (masterfile), yıllık transfer fiyatlandırması raporu (local file) ve ülke bazlı raporlama (Country-by-Country Reporting) şeklindeki üçlü dokümantasyon yükümlülükleri olup olmadığını sıkı bir şekilde takip ve tespit etmelerini tavsiye etmekteyiz.

Tax Independent Advisors

- Özellikle uygulamaya yönelik detay açıklamaların yer aldığı Taslak Tebliğe çok uluslu firmaların görüş ve önerilerini iletmeleri faydalı olacaktır.
- Bunun yanında, toplam konsolide grup geliri 750 Milyon Avro ve üzerinde olan çok uluslu Türk şirket gruplarının ülke bazlı raporlama ile Türk Mali İdaresi ile paylaşacakları bilgiler uluslararası anlaşmalar dahilinde diğer ülkeler ile de paylaşılacak; aynı zamanda diğer ülkeler de Türkiye ile bu bilgileri karşılıklı olarak paylaşacaklardır. O nedenle, ülke bazlı raporlamanın Türk şirket grubuna etkisinin de ayrıca değerlendirilmesinde fayda bulunmaktadır.
- 2151 sayılı “Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile ilgili mükellefin yükümlülüklerine bağlı olarak aşağıdaki belgelerden birinin, bir kaçının ya da tamamının hazırlanması gerekebilir.
 - Genel Rapor (Masterfile),
 - Yıllık Transfer Fiyatlandırması Raporu (Local File)
 - Ülke Bazlı Raporlama (Country-by-Country Reporting)

Her ay yayımlamış olduğumuz uluslararası mali bültenler ile sizlere vergi, finans, uluslararası kamu maliyesi, sosyal güvenlik ve yatırımların korunması ve teşviki alanında yapılan tüm çalışmalarını duyurmaya devam ediyor olacağız.

Bu bültende yer alan herhangi bir konuyla ilgili sorularınız için danışmanlarımıza ulaşabilirsiniz.

Saygılarımızla,

Tax Independent Advisors | Tax & International

Mecidiyeköy Mahallesi Şehit Ahmet Sok. Ada Residence No: 6-10/51, Kat: 3
34381 Şişli İstanbul Tel: +90 212 211 11 10

Ankara: Kent İş Merkezi, Mustafa Kemal Mahallesi, 2152 Cadde, No:2 Kat:9 Daire No:18
Çankaya/Ankara, 06510 Tel: +90 312 446 92 05

www.ia.com.tr

www.taxia.com.tr